

Vertaling van Lukas 2:14

met woordenlijst en 'kort door de bocht' grammatica

“Deze tekst is niet makkelijk te vertalen, omdat sommige zaken een brede betekenis hebben. Maar dankzij de voorzetsels en gezond verstand is óók dit goed te doen.”

- de vertaler

De tekst

Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens. (vertaling: NBG-1951)

¹⁴ Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

mening (goede m.=aanzien = eer / toekomstige m.= verwachting) | in | hoogste | (aan/voor) God | (komma) en/ook | in de richting van | (van) grond (=Aarde) | in | (aan/voor/met/door) mensen | goede wil | (punt)

Eer in de hoogste God [als, het roemen is in onze God] en vrede op aarde: goede wil in mensen -->

Verwachting (=hoop) in de hoogste God, en vrede op Aarde: goede wil in mensen

Funcities van naamvallen

Uitleg:

De naamvallen zijn te herkennen aan de uitgangen van een woord. In dit geval zijn de woorden voorgekleurd, zodat de uiterst eenvoudig herkend kunnen worden.

Nominatief = de doener: het onderwerp *of* extra informatie over het onderwerp *of* naamwoordelijk deel van gezegde.

Accusatief = de tweede partij in de zin: het lijdend voorwerp. Ondergaat de handeling (werkwoord) van het onderwerp.

Genitief = de bezitter: eigenaar van iets (vertalen met “van” ervoor).

Datief = het middel: meerwerkend voorwerp, dat soms nodig is om de handeling (werkwoord) te doen

De genitief wordt met “van” ervoor vertaald. De datief met “aan” of “voor” als het een persoon is waar *iets* (=onderwerp/voorwerp) voor is, of “met” of “door” als het een middel is waarmee *iets* (=werkwoord) gedaan wordt. Dit, voor de genitief en datief, is niet van toepassing als er een voorzetsel voor staat.

Als er sprake is van een “passief” werkwoord, dan wordt dit vertaald met “worden” erbij. Dan doet het onderwerp de handeling niet, maar ondergaat de handeling. De gene die dan de handeling doet, is het meewerkend voorwerp. Bijvoorbeeld:

Actief: Peter geneest Paul van blindheid

Passief: Peter wordt door Paul genezen van achterbaksheid

Woordenlijst voor Lukas 2:14 (Textus Receptus 1894)

Uitleg: Deze bestaat per woord uit:

Grieks woord uitspraak*; betekenis / tweede betekenis / derde betekenis / ook: afwijkende betekenis / *traditionele vertaling NT*: waarmee het normaal vertaald wordt

Toelichting: misschien is er ergens uitleg over nodig

1. *basiswoord* (determinatie van het woord) X = aantal keren dat het woord in het NT (TR1894) voorkomt alle plekken waar dit woord op deze manier en in deze vorm voorkomt

*vermelde uitspraak is praktisch, maar is zo dat de etha (η) uitgesproken wordt als ij, gezien het een Vlaamsklinkende è is en deze niet verwart moet worden met een uitgesproken e van epsilon (ε).

ἄνθρωποις anthroopois; (aan/voor/met/door) mensen

1. ἄνθρωπος (substantief, Dat. man. mv.) 45

Mat. 6:5, 14, 15, 16, 18, 9:8, 12:31*2, 19:26, 23:5, 28, Mar. 10:27, Luk. 1:25, 2:14, 52, 12:36, 16:15, 18:27, Joh. 4:28, 17:6, Hand. 4:12, 16, 5:4, 29, 35, 14:11, 15:26, 17:30, Rom. 14:18, 1Kor. 3:21, 4:9, 14:2, 3, Gal. 1:10*2, Ef. 4:8, 6:7, Filip. 4:5, Kol. 3:23, 1Thes. 2:4, 15, 2Tim. 2:2, Tit. 2:11, 3:8, Heb. 9:27

γῆς gijs; (van) grond = aarde *als* grondstuk *of* land *als* tegengestelde van zee *of* de Aarde

1. γῆ (substantief, Gen. vr. enk.) 133

Mat. 5:13, 6:10, 19, 9:6, 11:25, 12:40, 42, 13:5, 16:19*2, 17:25, 18:18*2, 19, 23:9, 35, 24:30, 28:18, Mar. 2:10, 4:1, 5, 26, 31*2, 6:47, 8:6, 9:3, 20, 13:27, 14:35, Luk. 2:14, 5:3, 24, 10:21, 11:2, 31, 12:56, 18:8, 21:23, 25, 35, Joh. 3:31*3, 6:21, 12:32, 17:4, 21:8, 11, Hand. 1:8, 2:19, 3:25, 4:26, 7:3, 4, 40, 8:33, 9:8, 10:11, 12, 11:6, 13:47, 17:24, 26, 22:22, Rom. 9:28, 1Kor. 8:5, 15:47, Ef. 1:10, 3:15, 4:9, 6:3, Kol. 1:16, 20, 3:2, 5, Heb. 8:4, 9, 11:13, 38, 12:25, Jak. 5:5, 7, 17, Jud. 1:5, Openb. 1:5, 7, 3:10, 5:3*2, 10, 13, 6:4, 8*2, 10, 15, 7:1*3, 8:13, 9:3, 4, 10:5, 8, 11:4, 10*2, 13:8, 11, 14*2, 14:3, 6, 15, 18, 19, 16:14, 18, 17:2, 5, 8, 18, 18:3*2, 9, 11, 23, 24, 19:19, 20:8, 9, 21:24

δόξα doxa; mening = oordeel *of* beoordeling / *positief*: aanzien / *over de toekomst*: verwachting / *ook*: plan / besluit / roep (/ traditionele vertaling NT: eer / lichtglans = schijn(sel)) / *notitie*: docu

1. δόξα (substantief, Nom. vr. enk.) 38

Mat. 6:13, Luk. 2:9, 14, 14:10, 19:38, Joh. 8:54, Rom. 2:10, 9:4, 11:36, 16:27, 1Kor. 11:7*2, 15, 15:40, 41*3, 2Kor. 3:9, 8:23, Gal. 1:5, Ef. 3:13, 21, Filip. 3:19, 4:20, 1Thes. 2:20, 1Tim. 1:17, 2Tim. 4:18, Heb. 13:21, 1Pet. 1:24, 4:11, 5:11, 2Pet. 3:18, Jud. 1:25, Openb. 1:6, 5:13, 7:12, 19:1, 21:23

ἐν en; +*dat*: in / te midden van

1. ἐν (voorzetsel) 2798

[zie voor alle plaatsen waar dit woord in deze vorm voorkomt de volledige woordenlijst]

ἐπί epi; +*acc*: naar / over / gedurende / +*gen*: in de richting / op / bij / ten tijde van / +*dat*: op / bij / na / gedurende *zie ook* ἐπ' en ἐφ' / *Toelichting*:

1.) +*acc* betekent dat als het volgende woord in *accusatief* is, dan is de betekenis: naar / over / gedurende, enzovoort...
2.) *Niet belangrijk*: De schrijfwijze van ἐπί is als het eerst volgende teken een klinker is met een *spiritus lenis*: ἐπ' en bij een *spiritus asper*: ἐφ'.

1. ἐπί (voorzetsel) 673

[zie voor alle plaatsen waar dit woord in deze vorm voorkomt de volledige woordenlijst]

εὐδοκία eudokia; goede wil = goede intentie = goede bedoeling / *Grieksch-Hollands Handwoordenboek van Schmidt (1833)*: tevredenheid / goedkeuring / *traditioneel vertaald in NT*: welgevallen = goedvinden / welbehagen = genot

woordstudie: zie *werkwoord* εὐδοκέω: blij zijn om (iets) te doen / met (iets) tevreden zijn / instemmen = (iets) goedkeuren / uitverkiezen / besluiten)

1. εὐδοκία (substantief, Nom. vr. enk.) 4

Mat. 11:26, Luk. 2:14, 10:21, Rom. 10:1

θεῶ theoi; (aan/voor) god

1. θεός (substantief, Dat. man. enk.) 162

Mat. 6:24, 19:26, 22:21, Mar. 10:27*2, 12:17, Luk. 1:30, 37, 47, 2:14, 52, 16:13, 17:18, 18:27, 43, 20:25, Joh. 3:21, 5:18, 9:24, 16:2, Hand. 5:4, 29, 7:20, 46, 12:23, 15:18, 16:34, 17:23, 20:32, 23:1, 24:14, 26:29, 27:25, 35, 28:15, Rom. 1:8, 2:11, 13, 17, 3:19, 4:3, 20, 5:10, 11, 6:10, 11, 13*2, 17, 22, 7:4, 25, 8:8, 9:14, 20, 11:2, 30, 12:1, 14:6*2, 11, 12, 18, 16:27, 1Kor. 1:4, 14, 3:19, 7:24, 8:8, 9:9, 21, 10:20, 11:13, 14:2, 18, 25, 28, 15:24, 57, 2Kor. 1:9, 20, 2:14, 15, 5:11, 13, 20, 8:16, 9:11, 12, 15, 10:4, Gal. 2:19, 3:6, 11, Ef. 2:16, 3:9, 5:2, 20, Filip. 1:3, 2:6, 3:3, 4:18, 20, Kol. 1:3, 3:3, 17, 1Thes. 1:1, 2, 9, 2:2, 4, 13, 15, 3:9, 4:1, 2Thes. 1:1, 3, 6, 2:13, 1Tim. 1:17, 4:10, 6:17, 2Tim. 1:3, 2:15, Tit. 3:8, Filem. 1:4, Heb. 7:19, 25, 9:14*2, 11:4, 5, 6, 12:23, 28, 13:15, Jak. 1:27, 2:23, 4:7, 8, 1Pet. 2:4, 5, 20, 3:18, 1Joh. 4:15, 16, 5:10, Jud. 1:1, 25, Openb. 1:6, 5:9, 10, 7:10, 11, 12, 11:13, 16, 14:4, 19:1, 4, 10, 22:9

καί kai; en / ook / gelijk

Wordt vaak in overvloed gebruikt en is voor de leesbaarheid van een Nederlandse vertaling soms beter het weg te laten als het verder geen informatie toevoegd.

1. καί (voegwoord) 9272

[zie voor alle plaatsen waar dit woord in deze vorm voorkomt de volledige woordenlijst]

ὑψίστοις hupsitois; (aan/voor/met/door) hoogste / uiterste / ergste (*/ traditioneel vertaald in NT: allerhoogste*)

1. ὑψιστος (adjectief, Dat. onz. mv. overtreffende trap) 4

Mat. 21:9, Mar. 11:10, Luk. 2:14, 19:38

De woordenlijst is mede samengesteld op basis van de volgende academische woordenboeken/lexica:

Grieksch Woordenboek (o.a. 1933) Muller

Grieks Woordenboek (o.a. 1960) Montijn

A Greek Lexicon (alle jaartallen) Liddel, Scott and Jones

Deze zijn allemaal kosteloos en elektronisch via Archive.org en/of Delpher.nl verkrijgbaar zijn. Van Liddel, Scott en Jones (kort: LSJ) is het beter deze als computerprogramma te hebben, gezien dit een uitzonderlijk groot werk betreft. Leer voor het gebruikersgemak eerst het Griekse alfabet.

Doe er uw voordeel mee!